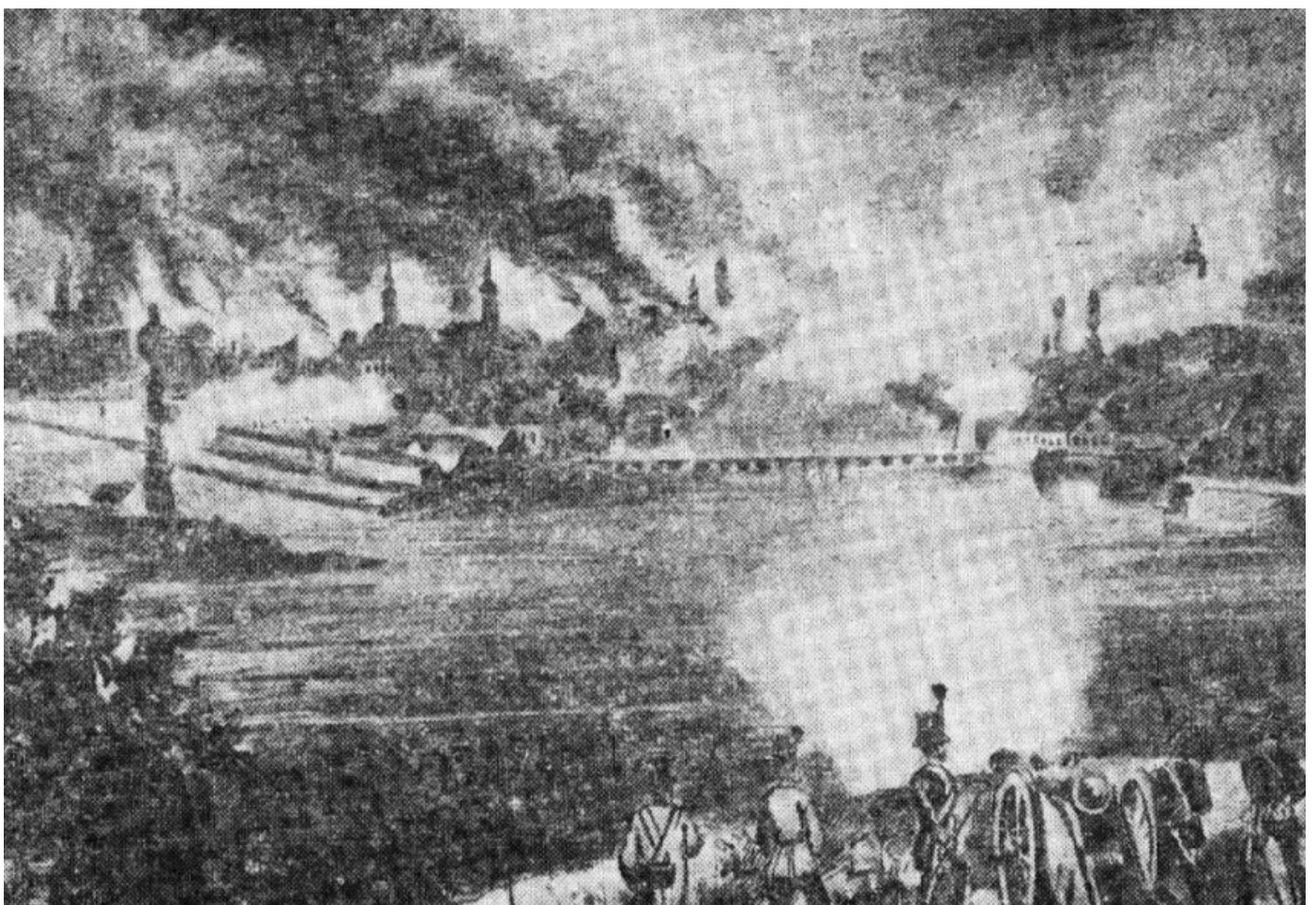


На данашњи дан 1849. године, бомбардовањем из топова са Петроварадина, мађарске револуционарне трупе су готово уништиле Нови Сад. У бомбардовању и пожарима који су уследили нестало је око 2.000 објеката, од 2.800 колико је град до тада имао. После напада, од претходних 18.500 становника, у граду је остало свега неколико стотина. Године 1850. у Новом Саду су боравила 7.182 лица. Напад је уследио пошто је аустријски генерал барон Јосип Јелачић, касније бан хрватско-славонски, гушећи Мађарску револуцију за рачун Беча, умарширао у Нови Сад и напао Мађарске трупе.



Данас је петак, 12. јун 2026.

1691 - Ахмед II је на турском престолу наследио султана Сулејмана III.

1759 - Умро је енглески писац Вилијам Колинс, један од најзначајних енглеских лирских песника 18. века. Био је заинтересован за тајанствено, легендарно, фантастично. Гајио је извесна продемократска осећања. Дела: оде "Вече", "Шкотске празноверице", "Слобода".

1798 - Француска војска заузела је средоземно острво Малту.

1821 - Рођен је Ливије Радивојевић, угледни правник, један од првака политичког и друштвеног живота Срба у Аустрији и Аустроугарској у другој половини 19. века. У родном Срему завршио је гимназију, у Сегедину је студирао филозофију а у Пешти права. Године 1843. положио је докторат а наредне године и адвокатски испит. Као правни стручњак службовао је у Руми, Темишвару, Загребу. Од 1874. до 1891. био је председавајући врховног суда у Загребу (Стол седморице). Као посланик на Благовештенском сабору 1861, у Карловцима, уз барона Јована Живковића и Александра Стојачковића, најдоследније је заступао територијалну аутономију за Србе у Аустрији (Српска Војводина). Био је први председник Савеза српских земљорадничких задруга, почасни председник Српске банке у Загребу, један од оснивача Српског привредног друштва Привредник. Изабран је за почасног грађанина Темишвара. Савременици су га описивали као "симбол права и правде".

1848 - Мађарска револуционарна војска је напала Сремске Карловце, средиште Главног одбора Срба у Угарској, где је у мају 1848. Скупштина Срба затражила аутономију Српске Војводине (Банат, Бачка, Барања и Срем), напад је успешно одбијен.

1894 - Умрла је српска сликарка Вилхелмина Мина Караџић Вукомановић, кћерка Вука Караџића. Преводила је на немачки српске народне приповетке и написала "Путовање по Србији" и "Успомене на Бранка Радичевића". Била је удата за професора књижевности Лицеја у Београду Алексу Вукомановића.

1897 - Рођен је енглески државник Роберт Ентони Идн, британски премијер од 1955. до 1957. После студија оријенталних језика у Оксфорду, 1923. ушао је у Парламент, од 1931. до 1933. био је помоћник шефа дипломатије, 1935. лорд чувар државног печата и министар за везу с Друштвом народа у којем се залагао за санкције против фашистичке Италије због напада на Етиопију. Од 1935. до 1938. био је министар иностраних послова

и 1936. заступао је "политику немешања" у Шпански грађански рат, али је поднео оставку када је премијер Невил Чемберлен потписао Минхенски споразум којим је Чехословачка предата нацистичкој Немачкој. У владама Винстона Черчила поново је предводио британску дипломатију од 1941. до 1945. и од 1951. до 1955. После Черчиловог повлачења у априлу 1955. постао је премијер и шеф Конзервативне странке, али је поднео оставку у јануару 1957. због неуспеле интервенције, са Француском и Израелом, на Суец.

1898 - Филипински генерал Емилио Агиналдо прогласио је током Америчко-шпанског рата, уз подршку САД, независност Филипина. Американци су га потом изиграли, окупиравши Филипине и сломивши 1899. отпор филипинских националиста, а тај пацифички архипелаг је формалну независност стекао тек 1946. Од 1898. до 1946. Филипини су били колонија САД.

1917 - Због пронемачке политике у Првом светском рату, грчки краљ Константин I принуђен је да абдицира у корист старијег сина Александра, после чије је смрти 1920. поново постао краљ. Са престола је дефинитивно сишао 1922. због пораза Грчке у рату с Турском и наследио га је млађи син Ђорђе II.

1924 - Рођен је Џорџ Буш, амерички државник, председник САД од 1989. до 1993. Предводио је 1991. западне савезнике у рату против Ирака. У Другом светском рату се борио на Пацифику као пилот у морнаричком ваздухопловству, 1974. и 1975. био је амбасадор у Кини, потом до 1976. директор ЦИА, а потпредседник САД од 1981, током два председничка мандата Роналда Регана.

1929 - Рођена је Анелис Мари Франк, позната као Ана Франк, чији је дневник постао симбол страдања Јевреја током Другог светског рата када су немачки нацисти плански уништавали припаднике јеврејског народа у Немачкој и окупираним земљама Европе. Њена породица је после доласка нациста на власт у Немачкој 1933. избегла у холандски град Амстердам, где је од 1942. живела у тајном скровишту, али их је 1944. открио Гестапо. Убијена је у марту 1945. у немачком логору Берген-Белзен и од њене породице рат је преживео једино Анин отац. После Другог светског рата пронађен је и 1947. објављен њен потресни дневник писан током две године у скровишту.

1934 - Влада Бугарске, која је дошла на власт превратом у мају 1934, у склопу пронацистичке политике за коју се определила забранила је све политичке партије.

1964 - Нелсон Мандела, Волтер Сисулу и још шест вођа Афричког Националног Конгреса, црначког ослободилачког покрета против расистичког режима у Јужној Африци, осуђени су на доживотну робију. У процесу укидања расне дискриминације, већина је ослобођена после три деценије, укључујући Менделу, који је потом постао први црни председник Јужне Африке.

1967 - Врховни суд САД ставио је ван снаге законе Вирџиније о забрани склапања међурасног брака. Најзаслужнија за овакву одлуку суда била је Милдред Ловинг, црна жена удата за белца, која је након низа хапшења и других недаћа у родној Вирџинији, због међурасног брака склопљеног 1958, упутила писмо тадашњем министру правде САД Роберту Кенедију, чиме је покренут процес који је окончан у њену корист. Тим путем поништени су слични закони у још најмање 16 америчких држава.

1976 - У војном удару у Уругвају оборен је цивилни председник Хуан Бордабери, чиме је отпочела деветогодишња диктатура армијског врха.

1988 - У Бангладешу су избиле демонстрације због уставног амандмана усвојеног пет дана раније, којим је ислам постао државна религија у тој азијској земљи.

1991 - Борис Јељцин је изабран за председника Русије.

1995 - Умро је италијански музичар Артуро Бенедети Микеланђели, један од највећих пијаниста 20. века.

1996 - У Аустралији су се код Бризбејна током војних вежби сударила два хеликоптера типа "Блекхок", при чему је погинуло 18 командоса.

1999 - На Косову и Метохији почело је размештање међународних безбедносних снага, на основу резолуције 1.244 Савета безбедности УН, дан пошто су, на изненађење свих западних земаља, у јужну српску покрајину први приспели руски војници који су

запосели аеродром Слатина код Приштине.

2003 - Умро је Грегори Пек, амерички филмски глумац, најпознатији по улози либералног јужњачког адвоката у филму "Убити птицу ругалицу", за коју је награђен Оскаром (1962). У Кану је 2000. награђен "Златном палмом" за животно дело. Остали филмови: "Двобој на сунцу", "Случај Парадин", "Џентлменски споразум", "Снегови Килиманџара", "Празник у Риму", "Моби Дик", "Топови са Наварона", "Арабеска", "Месец шуњалица".

2007 - Умро је барон Ги де Ротшилд, француски банкар, једна од најкрупнијих личности светских финансија. Рођен 1909. у Паризу, током нацистичке окупације за време Другог светског рата, пребегао је у САД и касније у Лондон, где се прикључио покрету отпора генерала Шарла де Гола. Ротшилд је водио породичну финансијску империју и председавао је банком "Ротшилд Фрере" од 1967. до 1979.

2008 - Ирски грађани одбацили су, на референдуму, Лисабонски споразум који предвиђа низ реформи институција Европске уније. Против ратификације Лисабонског споразума изјаснило се 53,4 одсто гласача у тој земљи.

2011 - Умро је Никша Стипчевић, члан, извесно време и потпредседник САНУ, романиста, професор универзитета. Стипчевић је имао богату научну, професорску па и дипломатску каријеру. Био је декан Филолошког факултета у Београду, али и председник Управног одбора РТС-а. Између осталог дуго је водио библиотеку САНУ, предано је употпуњујући ретким или раније занемареним издањима.

2016 - У Орланду, Флорида, САД, у нападу у ноћном клубу Пулс, убијено је 50 особа, укључујући нападача, а 53 су рањене. Омар Матин, Американац авганистанског порекла, напад у клубу у ком се окупљала ЛГБТ популација, извео је мотивисан исламским екстремизмом.

2018 - У Сингапуру, на самиту САД и Северне Кореје, председник САД Доналд Трамп и севернокорејски вођа Ким Џонг-ун потписали су документ којим се обавезују на рад "ка потпуној денуклеаризацији Корејског полуострва".

2023 - Умро је Силвио Берлускони, италијански политичар и предузетник, медијски магнат. У свету пословања започео је као грађевински предузетник, у родном Милану. Познат је по градњи стабеног блока Милано 2. Између 1979. и 1984, ствара велику медијску групу кроз три мреже: Цанале 5, Италиа 1 и Рете 4. Берлусконијев Фининвест, основан 1978, почетком деведесетих овладава не само сектором телевизије, са Медиасетом, већ и издаваштвом затим и рекламним сектором. Потом следи пробој на терен осигурања, са Медиоланумом. Власник клуба Милан постаје 1986. Покрет Форца Италиа оснива 1994, и одмах потом на изборима осваја 21 одсто гласова. Познаваоци прилика тумачили су да је преузео простор који су раније држали демохришћани. Владу Италије водио је 1994/1995, потом од 2001. до 2006, и поново од 2008 до 2011. У последњем периоду био је члан Сената.

2023 - У избегличком кампу Лала, у области Итури, на североистоку Демократске Републике Конго, припадници побуњеничке милиције Кодеко (CODECO) масакрирали су више десетина лица. Убијено је најмање 46 особа, међу њима 23 детета, а 6 је рањено. Кодеко, или Ленду милиција израсла из истоимене етнолингвистичке групе, оружана је формација ослоњена на посебан анимистички култ. Политичке групације са посебним верским култовима активне су на истоку Конга бар од шездесетих.

2023 - Приликом потапања брода на реци Нигер, код варошице Патеги у држави Квара, у средишњем делу Нигерије, погинуло је најмање 106 особа. На преоптерећеном пловилу које је ударило у балван и распало се, налазило се око 300 лица.

2024 - Руске мировне снаге повукле су се из области Нагорно Карабах (Горњи Карабах) јерменске етничке енклаве унутар Азербејџана. Руске снаге, у почетку бројности 1.960 војника, дошле су са мандатом раздвајања пошто су престала директна непријатељства новембра 2020. Азербејџан је преузео контролу над Карабахом септембра 2023. окончавши независност региона од Бакуа, приморавши притом практично целокупно јерменско становништво да напусти Карабах. У Јеревану, Јерменија, паралелно су се догодили масовни протести.

2025 - Авион типа Боинг 787 компаније Ер Индиа, на лету 171, срушио се убрзо по полетању, у Ахмедабаду. Погинула је 241 особа а једно лице је преживело.

(РТВ)

